

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Suomen tulee olla sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä, joka rakentaa kilpailukykyä korkeaan osaamiseen, vaikuttavaan tutkimukseen ja avoimeen mutta vastuulliseen kansainväliseen yhteistyöhön. Tavoite on perusteltu, koska se edistää vakautta, taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä, demokratiaa sekä Suomen asemaa kansainvälisesti.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Tavoitteeseen liittyvät toimenpidesuositukset ovat perusteltuja, koska ne kohdistuvat suoraan niihin kriittisiin tekijöihin, joista sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden toteutuminen käytännössä riippuu ja muodostavat kattavan ja käytännönläheisen keinovalikoiman tavoitteen toteuttamiseksi.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu osa visiota, koska koulutuksen saavutettavuus ja erityisesti nuorten mahdollisuudet ovat keskeisiä koko korkeakoulutus- ja tutkimusjärjestelmän toimivuudelle ja tulevaisuudelle.

Koulutus lisää sekä yksilön että yhteiskunnan hyvinvointia. Kun koulutus kuuluu kaikille taustasta riippumatta, se lisää tasa-arvoa ja ehkäisee syrjäytymistä. Tavoite on myös tärkeä osaamistason nostamiseksi. Suomessa nuorten korkeakoulutettujen osuus on jäänyt alle monien verrokkimaiden. Jos koulutukseen pääsyä ei helpoteta erityisesti nuorille, osaajapula kasvaa ja heikentää talouskasvua sekä tutkimuksen laatua. Kun nuoret pääsevät sujuvasti opiskelemaan heti toisen asteen jälkeen, työurat pitenevät ja osaaminen saadaan nopeammin yhteiskunnan käyttöön.

Lisäksi tavoite tukee jatkuvaa oppimista ja työelämän muutoksiin vastaamista. Kun koulutusjärjestelmä on joustava ja saavutettava, ihmiset voivat päivittää osaamistaan elämän eri vaiheissa, mikä on välttämätöntä nopeasti muuttuvassa työelämässä. Tavoite vahvistaa myös demokratiaa ja yhteiskunnan vakautta. Koulutus kehittää kriittistä ajattelua, osallistumista ja vastuunkantoa, jotka ovat toimivan demokratian perusta.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Tavoitteeseen liittyvät toimenpidesuositukset ovat olennaisia, koska ne kohdistuvat suoraan niihin keskeisiin ongelmiin ja kehityskohteisiin, jotka estävät koulutuksen tasa-arvoista toteutumista ja nuorten sujuvaa pääsyä korkeakoulutukseen. Kokonaisuus on kattava: se huomioi koulutuspolun toiselta asteelta korkeakouluihin, työelämään ja jatkuvaan oppimiseen. Näin toimet eivät jää yksittäisiksi ratkaisuksi, vaan muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden tavoitteen saavuttamiseksi.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu, koska luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta ovat keskeisiä yhteiskunnan uudistumisen, talouskasvun ja kilpailukyvyyn kannalta. Tutkimus ja osaaminen ovat kaiken kehityksen perusta. Ilman korkeatasoista tutkimusta ei synny uusia ratkaisuja yhteiskunnan ongelmiin. Tavoite vastaa myös globaaleihin muutoksiin. Maailma muuttuu visiossakin todetun mukaisesti nopeasti esimerkiksi teknologian, ilmaston ja talouden osalta, ja näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää korkeaa osaamista ja kykyä tuottaa uutta tietoa. Luovat osaajat pystyvät kehittämään innovatiivisia ratkaisuja näihin muutoksiin.

Tavoite tukee myös Suomen kilpailukykyä sekä edistää talouskasvua ja työelämän uudistumista. Tutkimus- ja kehittämistoiminta synnyttää uusia yrityksiä, tuotteita ja palveluja sekä parantaa tuottavuutta. Osaavat ihmiset ovat keskeinen voimavara tässä kehityksessä. Tavoite vahvistaa myös Suomen vetovoimaa. Kun tutkimus on laadukasta ja koulutus korkeatasoista, Suomi houkuttelee kansainvälisiä osaajia opiskelemaan, työskentelemään ja innovoimaan.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksukset vahvistavat tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta. Esimerkiksi T&K-rahoituksen lisääminen, tutkimushenkilöstön määrän kasvattaminen ja pitkäjänteisen tutkimuksen tukeminen vastaavat suoraan siihen tarpeeseen, että Suomessa tarvitaan enemmän osaajia ja korkeatasoista tutkimusta. Toimenpiteet tukevat tutkimuksen kansainvälistä kilpailukykyä, sekä edistävät osaamisen siirtymistä yhteiskuntaan. Yritysyhteistyön vahvistaminen, TKI-ympäristöjen kehittäminen ja tutkimustulosten hyödyntäminen varmistavat, että tutkimus ei jää irralliseksi, vaan synnyttää innovaatioita, talouskasvua ja uusia työpaikkoja.

Lisäksi toimenpiteet huomioivat koko tutkijanuran ja osaajien kehittämisen. Tutkijankoulutuksen kehittäminen, urapolkujen tukeminen ja osaajien houkuttelu Suomeen varmistavat, että tutkimustoiminnalla on riittävästi tekijöitä nyt ja tulevaisuudessa.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu, koska korkeakoulujärjestelmän uudistuminen, erikoistuminen ja yhteistyö ovat välttämättömiä, jotta Suomi pystyy vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun. Korkeakoulujen erikoistuminen parantaa laatua ja tehokkuutta, yhteistyön lisääminen korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välillä parantaa resurssien käyttöä ja lisää tutkimuksen vaikuttavuutta. Eurooppalaisessa ja globaalissa koulutus- ja tutkimusympäristössä menestyminen edellyttää vahvoja osaamiskeskittymiä ja toimivaa yhteistyötä. Näin Suomi voi houkutella osaajia, rahoitusta ja kumppanuuksia.

Uudet osaamisvaatimukset syntyvät nopeasti esimerkiksi teknologian kehityksen myötä, ja korkeakoulujen on pystyttävä uudistumaan joustavasti. Rohkea uudistuminen mahdollistaa uusien koulutusmallien ja innovaatioiden kehittämisen. Myös väestönmuutos, taloudelliset paineet ja

digitalisaatio edellyttävät rakenteellisia uudistuksia, jotta suomalainen korkeakoulujärjestelmä pysyy toimivana ja vaikuttavana.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu, koska se turvaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun, lisää järjestelmän taloudellista kestävyyttä, edistää innovaatioita ja kasvua sekä vahvistaa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Vision tilannekuva on kokonaisuutena realistinen ja hyvin perusteltu ja se tunnistaa keskeiset haasteet varsin tarkasti. Lisäksi on hyvä, että tilannekuva yhdistää koulutuksen, tutkimuksen, talouden ja yhteiskunnallisen kehityksen. Se antaa laajan kokonaiskuvan eikä tarkastele asioita erillisinä.

Tilannekuva painottuu melko vahvasti ongelmiin ja haasteisiin. Vaikka tämä on strategian kannalta ymmärrettävää, Suomen vahvuuksia voisi tuoda vielä selkeämmin esiin (esim. korkea perusosaaminen, luottamus instituutioihin, laadukas koulutusjärjestelmä).

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Kokonaisuutena visio on varsin johdonmukainen ja kunnianhimoinen, ja sen toimenpiteet tukevat tavoitteita pääosin hyvin. Visio huomioi hyvin toimintaympäristön muutokset, kuten kansainvälisen kilpailun, teknologisen kehityksen ja demokratiaan kohdistuvat haasteet ja se rakentuu selkeälle ajatukselle. Sivistys, osaaminen ja tutkimus ovat Suomen tulevaisuuden perusta. Tavoitteet kattavat keskeiset osa-alueet, ja ne linkittyvät toisiinsa loogisesti. Myös toimenpiteet ovat pääosin konkreettisia ja kohdistuvat tunnistettuihin ongelmiin, kuten siirtymävaikeuksiin toiselta asteelta korkeakouluun, osaajapulaan ja koulutustason nostoon, tutkimuksen kilpailukykyyn sekä rahoituksen riittävyyteen ja kestävyYTEEN

Vision onnistuminen riippuu ennen kaikkea toimeenpanosta ja poliittisesta sitoutumisesta yhteiseen visioon. Kokonaisuus on laaja, mikä voi vaikeuttaa priorisointia, kun kaikkea ei välttämättä pystytä edistämään yhtä aikaa yhtä tehokkaasti.

9. Muut kommentit

-

Tuovila Siiri
Kokoomuksen eduskuntaryhmä